

Scénická konference: HaDivadlo v proměnách času PROGRAM

čtvrtek
10. října

16.00–17.20
**Prostějovské počátky
(1974–85)**

- Jiří P. Kříž: Hanácké divadlo a Halasův Kunštát (1982, 1983?)
- Tatjana Lazorčáková: Dramaturgické strategie a inscenační poetika v prvních sezonách
- Miloš Forst: První inscenace na jevišti a vzpomínka na osobnosti HaDivadla
- Aleš Kolařík: Od přehlídek k Dílně Hanáckého divadla

17.40–19.00
**Éra brněnských přesunů
(1985–2004)**

- Martin Pšenička: Skanzen blbů: Záhadné povahy (1987) a sabinovský projekt
- Michal Stránský: Prodlužka hoří aneb Kdo chce zapalovat... HaDivadlo v barokní sýpce pod Buchlovem jako součást kulturní pospolitosti konce 80. let
- Pavla Bergmannová: Nezapomenutelná Lidská tragikomedie
- Miroslav Ukul Kumhala: Král Oidipús (1998): Vznik a realizace inscenace v koprodukcii s Divadlem Archa

19.20–20.40
**HaDivadlo v Alfa pasáži
(2004–současnost)**

- Martin Macháček: Apokalypse WOW!
- Marie Navrátilová: Éra Mariána Amslera v HaDivadle z provozní perspektivy tajemnice divadla
- Irena Iškíevová: Digitální kurátorství: uchování paměti
- Milan Hábl: HæDukace

pátek
11. října

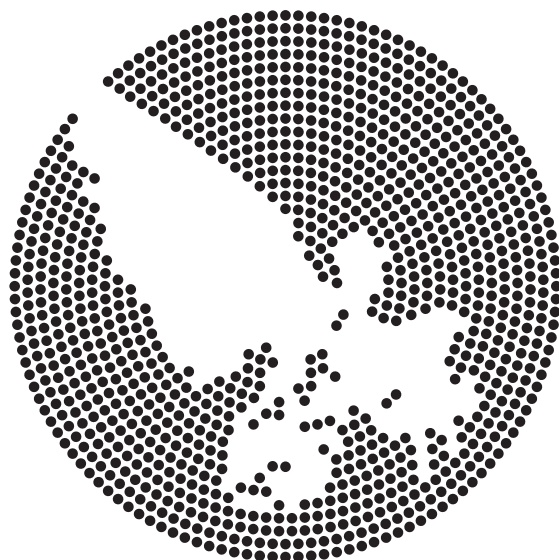
Kulaté stoly

10.00–12.00
**Současnost HaDivadla: Reflexe éry působení
Ivana Buraje (2015–2024)**

- Barbora Etlíková, divadelní publicistka a teatroložka
- Štěpán Truhlařík, divadelní redaktor A2
- Marie Reslová, divadelní publicistka a kritička
- Matyáš Dlab, umělecký šéf platformy Terén, režisér a dramaturg
- Moderuje: Milo Juráni, teatrolog a dramaturg

14.00–16.00
**Obzory HaDivadla:
Co je dnes experiment?**

- Ivana Rumanová, kulturní kritička a antropoložka
- Vladimír Hulec, teatrolog a publicista
- Jitka Šotkovská, teatroložka a divadelní kritička
- Jan Búrik, ředitel Centra experimentálního divadla
- Moderuje: Milo Juráni, teatrolog a dramaturg

ANOTACE

Jiří P. Kříž: Hanácké divadlo a Halasův Kunštát

Na začátku 80. let se již již zdálo, že dojde k uvolnění politického dusna. V brněnském literárním klubu Svazu českých spisovatelů se podařilo prosadit vystoupení Hanáckého divadla v doprovodném programu soutěže mladých básníků Halasův Kunštát. Do okresu Blansko, ještě stalinštějšího než ten prostějovský, vtrhlo kritické literární a divadelní mládí z Prahy, Plzně, Brna a Prostějova. Výsledek? Zděšení v Kocourkově! Dva kousky z Triptychu: Depše na kolečkách a Chapliniáda Svatopluka Vály, a považte – porota určila vítězkou autorku nikoli falešného normalizačního budovatelského blábolení, nýbrž talentovanou básničku zdravé, mladé společenské skepse – Janu Soukupovou z Brna.

Jiří P. Kříž je divadelní, filmový, literární kritik a publicista, člen Českého centra PEN klubu.

Tatjana Lazorčáková: Dramaturgické strategie a inscenační poetika v prvních sezonách

Historicko-pamětnická reflexe počátečních sezon HaDivadla v Prostějově na základě dochovaných pramenů, fotodokumentace, audiovizuálních záznamů a vzpomínek pamětníků. Přibližuje paradoxy vzniku divadla, nesamozřejmost názvu i první inscenace souboru a osobnost zakladatele Svatopluka Vály na pozadí historiografické úvahy o divadelních pramenech.

Tatjana Lazorčáková – teatroložka. Působí od roku 1990 na Katedře divadelních a filmových studií FF UP v Olomouci (nyní jako emeritní profesorka). V publikovaných historiografických studiích a monografiích se zabývá především divadlem a tvůrčími osobnostmi na Moravě a ve Slezsku, českou dramatickou tvorbou po roce 1989, vývojem divadelní kritiky i současné inscenační tvorby. Publikuje v odborných časopisech (Theatralia, Divadelní revue), je členkou komise Thálie a Ceny Marka Ravenhilla.

Miloš Forst: První inscenace na jevišti a vzpomínka na osobnosti HaDivadla

V příspěvku Miloš Forst, pamětník, jeden ze zakládajících členů a bývalý tajemník divadla, zreflektuje nelehké počátky Hanáckého divadla v Prostějově v prvních letech jeho působení. Součástí budou vzpomínky na inscenace uváděné v kukátkovém prostoru Národního domu a přiblížení tvůrčích i životních drah významných osobností spjatých s prostějovskými počátky, které významně ovlivnily budoucí směřování divadla.

Aleš Kolařík: Od přehlídek k Dílně Hanáckého divadla

Příspěvek představí na základě tří vybraných příkladů mnohdy opomíjený fenomén studiových scén 80. let – divadelní přehlídky a dílny. Jak spolu souvisí pražská přehlídka HaDivadla v Junior klubu Na Chmelnici (březen 1984), společný projekt generačně blízkých studiových scén Cesty a Dílna (březen 1985), čtyřdenní přehlídka, jejímž prostřednictvím se HaDivadlo symbolicky rozloučilo se svojí prostějovskou etapou? Zdeněk Hořínek charakterizuje HaDivadlo v jeho prostějovské éře jako autorskou dílnu. Jaké tvůrčí principy pojem dílny v pojetí HaDivadla zahrnuje a co znamená v kontextu vývoje studiových scén 80. let? Hořínkova teze vybízí k interpretaci Dílny jako otevřené autorské platformy souborů generačně spřízněných (Divadlo na provázku, Teatr 77 z Lodže či Divadlo na okraji), ale i těch nově nastupujících (Vadidlo, Baletní jednotka Křeč, Dětské studio atp.).

Martin Pšenička: Skanzen blbů: Záhadné povahy (1987) a sabinovský projekt

Příspěvek "Skanzen blbů" se zaměří na inscenaci Záhadné povahy (1987), která vznikla v rámci sabinovského projektu, na němž se nakonec podílelo především HaDivadlo a Divadlo na provázku (Prodaný a prodaná). Inscenace sice vycházela

z Arbesova portrétu "zrádce národa", ale ve svém výsledku adresovala aktuální otázky konfidentství, kolaborace, fízlovství nebo konstrukce národní (kulturní) paměti. To vše ve formátu groteskní scénické montáže.

Michal Stránský: Prodlužka hoří aneb Kdo chce zapalovat... HaDivadlo v barokní sýpce pod Buchlovem jako součást kulturní pospolitosti konce 80. let

V 80. letech jsem se hned po střední škole shodou nepravděpodobných okolností stal pracovníkem klubu mládeže v rodném Uherském Hradišti. Tu dobu, která vyvrcholila listopadem 1989, vnímám i s odstupem jako nabitou intenzivním „kvasem“ a pohybem v široce žánrově rozkročené komunitě na pomezí oficiální kultury. Mně nejbližším ohniskem onoho dění bylo součtenství brněnských alternativních divadel propojených s výraznou hudební scénou. Cítit se součástí takového společenství nám dávalo křídla, stejně jako postavě v logu „Hanáků“! Ve svém příspěvku zmíním příklady tehdejšího dění spojené s HaDivadlem, mezi nimi i představení v hořlavě dřevěné barokní sýpce pod Buchlovem. Protože to bylo krásné. A protože to bylo důležité.

*Michal Stránský (*1966), od poloviny 80. let někdy více, jindy méně vzdálený „souputník“ HaDivadla i Divadla (husa) na provázku. Absolvent DiFa JAMU, kam byl v roce 1995 nečekaně nasměrován přímo od stolu v Kabinetu múz.*

Pavla Bergmannová: Nezapomenutelná Lidská tragikomedie

Příspěvek nabídne osobní vzpomínku na inscenaci Lidská tragikomedie režiséra Arnošta Goldflama, která byla první divadelní premiérou v novém prostoru Kabinetu múz, kde HaDivadlo našlo nové útočiště v roce 1991. Autorka zároveň připomene formování nového uměleckého programu i kontext dramaturgie divadla právě v 90. letech.

Martin Macháček: Apokalypse WOW!

V životě každého divadelního nadšence se najde dekáda spojená s určitým divadelním domem, která zároveň uzavírá jeho formativní období, dokončí jej v celek, tak jako koroner naposledy utáhne zdrhovadlo na pytlí s tělem. Pro Martina Macháčka to bylo rozhodně HaDivadlo v éře Mariana Amslera. Ve svém otevřeném, téměř autentickém referátu se vrátí k zásadním sezónám a znovu prožije fascinaci rozlomeností světa.

Irena Iškievová: Digitální kurátorství: uchování paměti

Příspěvek se bude věnovat uchování informací paměťových institucí v kulturní oblasti. Zmíním se o struktuře a způsobu archivování informací a vzpomínek. A také se budu věnovat vzniku paměťových videí pro 50 let HaDivadla z období 80. let v Prostějově. Dílčí součástí bude moje přímá práce s pamětníky a jejich vzpomínkami pro HaDivadlo.

Milan Hábl: HæDukace

„Divadlo začíná tehdy, až se to týká diváků.“ – Josef Kovalčuk (spoluzakladatel HaDivadla) Aktuálně v HaDivadle můžeme najít mnoho vzdělávacích projektů a jiných aktivit kultivujících divácké myšlení. Veškeré tyto edukační programy vznikaly v průběhu poslední dekády od nástupu režiséra Ivana Buraje na pozici uměleckého šéfa. Jedním z mnoha jeho koncepčních cílů bylo navázání na původní směřování tohoto divadla, tehdy známého jako Hanácké divadlo, tedy konkrétně tvorba užšího kontaktu mezi divákem a hercem. Student divadelní vědy Milko Hábl se zaměří na vývoj a tvar jednotlivých vzdělávacích akcí. V závěru se pokusí představit několik vlastních návrhů a inspirací, kudy by se HæDukace mohla dále ubírat.